

STORTINGET

Representantforslag 186 S

(2017–2018)

fra stortingsrepresentantene Petter Eide, Kari Elisabeth Kaski, Nicholas Wilkinson, Audun Lysbakken og Freddy André Øvstegård

Dokument 8:186 S (2017–2018)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Petter Eide, Kari Elisabeth Kaski, Nicholas Wilkinson, Audun Lysbakken og Freddy André Øvstegård om å forhindre undergraving av Den europeiske menneskerettsdomstol i forhandlingene om Københavnerklæringen

---

Til Stortinget

Bakgrunn

Det nye danske formannskapet i Europarådet har utarbeidet et forslag til en politisk erklæring kalt «The Copenhagen declaration», eller Københavnerklæringen. Forslaget er nå ute til behandling og forhandling blant Europarådets medlemsland. Forslaget tar opp behovet for en effektiv, fokusert og balansert konvensjon, og sier den ønsker å styrke menneskerettsvernet i Europa. Samtidig legger Københavnerklæringen i hovedsak vekt på grensene for Den europeiske menneskerettsdomstols (EMD) kompetanse, domstolens rolle som en subsidiær instans, og at domstolen i mindre grad skal «blande» seg inn i statenes avgjørelser.

Representanter for sivilsamfunnet og andre sentrale europeiske lands myndigheter, det europeiske nettverket av nasjonale institusjoner (ENNHRI), og den svenske og den finske regjering har hatt betydelige innvendinger mot forslaget. De har avgitt detaljerte innsigelser mot erklæringens oppbygning og retning. De har også gått i rette med de ulike avsnittene i erklæringen om politisk innblanding i domstolens virke, og at erklæringen vil forskyve balanseforholdet mellom nasjonalt og overnasjonalt menneskerettighetsansvar i en retning

hvor de overordnede menneskerettighetene skal ha mindre betydning satt opp mot nasjonale hensyn. Erklæringen viser en urovekkende retning i europeisk politikk hvor menneskerettighetene får mindre å si.

Europarådets Standing Committee har også gått sterkt imot erklæringen i en uttalelse fra 16. mars 2018, hvor de uttaler at den negative tonen i erklæringen vil undergrave menneskerettighetsbeskyttelsen i Europa. De anbefaler at fokus fremdeles skal være på hvordan saksmengden til domstolen skal håndteres, og på utilstrekkelig implementering av menneskerettighetene i nasjonene.

Om artikkel 26

Artikkel 26 i erklæringen har vakt oppsikt. Her kommer det fram at EMD ikke skal kunne overprøve nasjonene i asyl- og innvandringssaker utenom i helt eksepsjonelle tilfeller. Flere land har stilt seg kritiske til at ett enkelt sakfelt søkes påvirket særskilt. Slik avsnittet er formulert, strider det også mot EMDs praksis.

EMD er en uavhengig domstol og kan ikke formelt instrueres. På tross av begrensede formelle endringer vil artikkel 26, hvis den blir stående, skape en politisk all-europeisk enighet om at asyl- og innvandringssaker i mindre grad skal reguleres og overprøves av overnasjonale organer. I tillegg kan artikkel 26, hvis den blir stående, begrense nasjonalstatenes vilje til å respektere en EMD-avgjørelse innenfor asyl- og innvandringfeltet. På sikt kan dette også redusere de antall klager EMD mottar om brudd på for eksempel asylretten. Blant annet på denne bakgrunn har kritikerne av erklæringen alle forlangt at denne artikkelen fjernes helt.

Norges respons

Regjeringen sendte inn sine kommentarer og forhandlingsposisjoner til erklæringen 5. februar 2018. I hovedsak støtter regjeringen intensjonen i erklæringen. Regjeringen har levert flere redaksjonelle og substansielle forslag til erklæringen, men har unnlatt å kommentere artikkel 26. Dette tolkes internasjonalt slik at Norge stiller seg bak artikkel 26 slik den er formulert.

Regjeringen har hverken konsultert eller orientert Stortinget om sine forhandlingsposisjoner. Den har heller ikke konsultert Norges nasjonale institusjon for menneskerettigheter, noe som ville vært naturlig siden dette griper direkte inn i Norges forhold til Den europeiske menneskerettskonvensjon. Forslagsstillerne mener at selv om Københavnerklæringen ikke er rettslig bindende, legger den føringer for subsidiaritetsprinsippet, og med det for forholdet mellom nasjonalstatene og EMD. Forslagsstillerne mener derfor det er nødvendig at Stortinget involveres.

Erklæringen skal vedtas på High Level Conference meeting den 12.–13. april 2018 i København. Det er derfor nødvendig at representantforslaget tas opp til debatt i Stortinget før møtet, og at det derfor ikke blir komitébehandlet, men lagt ut til gjennomsyn for representantene før det tas opp i et senere møte.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

Stortinget ber regjeringen forhandle for å fjerne artikkel 26 i «The Copenhagen declaration» og slik sikre at asyl- og innvandringsområdet fortsatt skal ivaretas innenfor rammene av EMD, dette inkluderer å ikke signere «The Copenhagen declaration» med mindre artikkel 26 fjernes helt.

5. april 2018

Petter Eide

Nicholas Wilkinson

Kari Elisabeth Kaski

Audun Lysbakken

Freddy André Øvstegård